

INTERNATIONALISERINGEN AV STRAFFRÄTTEN

Aktuella utvecklingsdrag och problem

av professor Raimo Lahti

1. Inledning

De aktuella frågorna inom den internationella straffrätten var föremål för uppmärksamhet när man i september 1992 för första gången i Finland, i Helsingfors anordnade ett förberedande kollokvium inför den Internationella straffrättsföreningens (AIDP) världskongress. Mötesteman var såväl regionaliseringen av den internationella straffrätten som skyddet av de mänskliga rättigheterna i det internationella samarbete som gäller straffrättsliga ärenden.¹

Kollokviet hölls vid en tidpunkt, då sådana straff- och straffprocessrättsliga lagstiftningsreformer som väsentligen grundar sig på implementeringen av internationella fördrag, är anhängiga i Finland. Regeringspropositioner med förslag till komplettering av strafflagen med stadganden om narkotikabrott och till lagstiftning om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden behandlas i riksdagen år 1993.² I samband med totalrevideringsprojektet av strafflagen blir man tvungen att ständigt ta ställning till frågan om vilka kriminaliseringsförpliktelser de för Finland bindande internationella fördragen ställer. Frågan är särskilt betydande vid krigsbrott och brott mot mänskligheten: en nyreglering av dessa ingår i regeringens proposition med förslag som hör till det andra skedet i totalreformen

---

¹ Materialet vid kollokviet publiceras i tidskriften *Revue Internationale de Droit Pénal* (RIDP) band 1–2/1994. Arbetet fortsätter utgående från en vid kollokviet preliminärt godkänd resolution vid AIDP:s XV kongress i Rio de Janeiro i september 1994.

² Reg.prop. 180/1992 rd. och 61/1993 rd.

av strafflagstiftningen.³ Dylika fördrag som hänför sig till området för den internationella straffrätten innehåller i regel, förutom kriminaliseringsbestämmelser, förpliktelser med avseende på domstolens jurisdiktion. Strafflagsprojektet vid justitieministeriet har utarbetat ett förslag till nya stadganden om den finska straffrättens tillämpningsområde där dessa frågor regleras.⁴

Medan Helsingfors-kollokviet i fråga koncentrerade sig på problem i det mellanstatliga samarbetet i straffrättsliga ärenden, har frågan om en överstatlig straffrättsjurisdiktion starkt lyfts fram under det senaste året.⁵ Det beslut som FN:s säkerhetsråd fattade i maj 1993 om inrättandet av en internationell brottmålsdomstol för att handlägga de internationella brott som efter år 1991 begåtts på det forna Jugoslaviens område, har varit den viktigaste åtgärden.⁶ Vid samma tid har International Law Commission (ILC), som lyder under FN, utgående från ett förnyat uppdrag utarbetat regler för en permanent internationell brottmålsdomstol.⁷

Som bakgrund till följande allmänna granskning tjänar diskussionerna och resultaten vid Helsingfors-kollokviet, även om de nämnda aktuella projekten återspeglas i resonemanget. De avslutande avsnitten (6–7) av framställningen grundar sig helt på resultaten vid kollokviet.⁸

2. Den internationella straffrätten — kriminalpolitiken i utveckling

Den internationella straffrätten kan utgående från en rättsområdesindelning hänföras till såväl den internationella rätten som (den nationella, inomstatliga) straffrätten. Det förra området omfattar den

---

³ Reg.prop. 94/1993 rd.

⁴ Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu (OLJ) 2/1991. (Justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 2/1991, finns endast på finska.)

⁵ Se allmänt P.O. Träskman, Etableringen av en internationell brottmålsdomstol. NTfK 1993 s. 169–208.

⁶ Resolution 827 (1993) of the Security Council. Se närmare Report of the Secretary-General pursuant to Paragraph 2 of Security Council Resolution 808 (1993), S/25704.

⁷ Se den av ILC senast tillsatta arbetsgruppens rapport A/CN.4/L.490 and Add.1.

⁸ Det konkreta resultatet av kollokviet var en avslutningsvis godkänd preliminär resolution. — Jag var ansvarig arrangör för mötet och fungerade som ordförande (tillsammans med Matti Joutsen).

internationella straffrätten i inskränkt bemärkelse, som närmast bestäms enligt internationell sedvane- och fördragsrätt, medan man i den inomstatliga straffrätten behandlar straffrättens tillämpningsområde, kriminaliseringar som trätt i kraft inom staten samt utlämning för brott och annat samarbete mellan stater i straffrättsliga frågor.⁹ Gränsen mellan dessa två områden är inte exakt, eftersom de sistnämnda regelkomplexen står i växelverkan med motsvarande källor för den internationella rätten. Med straffrätt avses ovan helheten av de materiella och processuella rättsnormerna, straff- och processrätten.

Utvecklingen av den internationella straffrätten är förbunden med mångahanda ideologier och praktiska faktorer som gäller förhållandena mellan stater och deras nationella rätt. I den internationella – bl.a. i FN-kretsar förda – diskussionen har man allt oftare poängterat det faktum att det råder en stark växelverkan mellan staterna och att dessa är beroende av varandra samt att denna växelverkan och detta beroende ständigt ökar. Detta bidrar för sin del till att brottsligheten internationaliseras samt att den generellt sett ökar i mängd och till arten blir grövre. Således är också ett mellanstatligt effektivt samarbete av nöden, inte enbart för att bekämpa internationella brott i vid bemärkelse, utan även för att förebygga och kontrollera annan brottslighet.

Från auktoritativt håll har krävts att ett helt nytt sätt att närma sig den internationella kriminalpolitiken omfattas samt att metodurvalet görs mångsidigare och effektivare.¹⁰ Krav i denna riktning har på goda grunder lett till att FN:s kriminalpolitiska funktioner och planering stärkts genom organisatoriska förändringar.¹¹ I enlighet med det som konstaterats ovan seglar också grundandet av en internationell brottmålsdomstol i medvind i FN-organen, och man har redan beslutat inrätta en ad hoc-tribunal för de internationella brott som begåtts på det forna Jugoslaviens område.

---

⁹ Jfr distinktionen folkstraffrätt – internationell straffrätt; se t.ex. Alvar Nelson, *Kriminalpolitik och ingripanden vid brott*, 4 uppl. Uppsala 1990, s. 215.

¹⁰ M. Cherif Bassiouni, *A Comprehensive Strategic Approach on International Cooperation for the Prevention, Control and Suppression of International and Transnational Criminality*. *Nova Law Review*, Vol. 15, 1991, s. 353–432 (360).

¹¹ Se Matti Joutsen, *Current Topics in the United Nations Programme: A Brief Insider's Guide (HEUNI)*. För kriminalpolitiska frågor finns sedan år 1992 ett organ på kommissionsnivå lydande under FN:s ekonomiska och sociala råd.

3. Sammanjämningen av olika kriminalpolitiska värdemålsättningar och statsintressen

Vid skapandet av en internationell straffrätt/kriminalpolitik är problemen i fråga om hur olika syften, värden och intressen inbördes skall vägas mot varandra av samma typ som på den nationella nivån: på vilket sätt kan man sammanjämka målsättningen rörande brottsprevention och -kontroll med andra värden som anses viktiga för samlevnaden (såsom rättvisa och humanitet) och hur kan man garantera att individens – både gärningsmannens och offrets – rättigheter beaktas i tillräcklig mån?¹² Ju flera staters kriminalpolitik det är fråga om, desto uppenbarare är värde- och intressepluralismen.

I de mellanstatliga förhållandena har straffrättsvärden av hävd utgjort det område, där man särskilt starkt hållit fast vid tanken om statens suveränitet.¹³ Detta har kunnat ses bl.a. i det kraftiga principiella motstånd som riktats mot inrättandet av en internationell brottmålsdomstol, och härvid särskilt svårigheten att avgöra jurisdiktionsfrågan (domstolens behörighet).¹⁴

På ett motsvarande sätt har straffrätten i de Europeiska gemenskapernas medlemsstater åtminstone tills vidare varit starkt nationellt förankrad. Utvecklingen tyder visserligen på att EG-rätten får ett allt större inflytande även på detta område.¹⁵ Det existerar avvikande tolkningar också beträffande det nuvarande läget.¹⁶

Dock har *civitas maxima*-tanken, som betonar samhörigheten mellan stater, haft sina anhängare, och i dess anda har man talat för en utvidgad användning av *aut dedere aut punire* ("utlämna eller bestraffa")-principen i den internationella straffrätten.¹⁷ I det interna-

---

¹² Om de kriminalpolitiska syftemålen i allmänhet se t.ex. Nelson, a.a., s. 35–40 och Raimo Lahti, *Kriminalvetenskaplig forskning och kriminalpolitik*. NTFK 1986 s. 353–362 (360).

¹³ Se t.ex. Nelson, a.a., s. 210.

¹⁴ Se t.ex. M. Cherif Bassiouni & Christopher L. Blakesley, *The Need for an International Criminal Court in the New International World Order*. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Vol. 25, 1992, s. 151–182 (160).

¹⁵ Se t.ex. Julian J.E. Schutte, *The European Market of 1993: A Test for a Regional Model of Supranational Criminal Justice or of Inter-Regional Co-operation?* I Eser/Lagodny (Eds.), *Principles and Procedures for a New Transnational Criminal Law*, Freiburg i.Br. 1992, s. 387–413, och Hanna G. Sevenster, *Criminal Law and EC Law*. *Common Market Law Review*, Vol. 29, 1992, s. 29–70.

¹⁶ Jfr allmänt Vagn Greve, *Den danske strafferet i EF-perspektiv 1.*, København 1993.

¹⁷ Se Edward M. Wise, *Extradition: The hypothesis of a civitas maxima and the maxim aut dedere aut judicare*. RIDP 1–2/1991 s. 109–134.

tionella samarbetet i straffrättsliga ärenden har dock av tradition gällt vissa samarbetsbegränsande principer (såsom kraven på reciprocitet och dubbel straffbarhet samt undantagsställningen för politiska brott), som väsentligen grundar sig på beaktandet av enskilda staters intressen.¹⁸

4. Den internationella kriminalpolitikens hårda medel: statsfördragen och den internationella sedvanerätten

Den internationella kriminalpolitikens hårda medel utgörs av multi- och bilaterala överenskommelser mellan stater. De viktigaste är de på global nivå ingångna multilaterala fördragen, som definierar de internationella brotten, dvs. antingen s.k. folkrätts- eller världsbrott.¹⁹ Man har kommit fram till tjugotvå sådana brott, däri inbegripna de folkrättsbrott som grundar sig på internationell sedvanerätt.²⁰

I Finland kan man som utgångspunkt för en definition på världsbrott med viss reservation ta strafflagen (SL) 1 kap. 3 §, dvs. det lagrum som begränsar tillämpningsområdet för den s.k. universalitetsprincipen. I det motsvarande stadgandet i reformförslaget till SL 1 kap. talas om internationellt brott, som definieras som ett sådant utom Finland begånget brott, som enligt en i Finland implementerad internationell överenskommelse kan bestraffas oberoende av lagen på gärningsorten.²¹

Det färskaste exemplet på att ett multilateralt fördrag påverkat vår strafflag är förnyandet av stadgandena om häleri- och narkotikabrott främst på den grunden, att vår lagstiftning skulle stå i överensstämmelse med den i Wien år 1988 antagna FN-konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen.²² Denna världsomfattande konvention är den första, där samtliga medel som existerar i

---

¹⁸ Se spec. Bert Swart, Human Rights and the Abolition of Traditional Principles. I Principles and Procedures for a New Transnational Criminal Law, s. 505–534.

¹⁹ Om den sistnämnda indelningen se P.O. Träskman, Internationella brott och världsbrott. I Europeisk rätt i utveckling, Helsingfors 1990, s. 223–242 (spec. 226–227).

²⁰ Så Bassiouni & Blakesley, a.a., s. 163.

²¹ Se OJL 2/1991, nya SL 1:7. Se också Träskman, a.a., s. 228–230.

²² Reg.prop. 180/1992 rd.

det internationella samarbetet i straffrättsliga ärenden erkänns, från utlämning för brott till modernare former av rättshjälp. Propositionen med förslag till lagstiftning om internationell rättshjälp baserar sig till en del på förpliktelserna i denna konvention.²³

För utvecklingen av ett regionalt samarbete i Europa har Europarådet (ER) haft den största betydelsen; inom ER har utarbetats ungefär tjugo multilaterala överenskommelser om samarbete i straffrättsliga ärenden. Med tanke på antalet ratificeringar och den praktiska tillämpningen är konventionerna om utlämning för brott (1957), inbördes rättshjälp (1959) och överförande av dömda personer (1983) de viktigaste av dem.²⁴ Det senaste resultatet av betydelse utgörs av ER:s konfiskationskonvention (1990).²⁵

På tal om ER:s betydelse kommer givetvis Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter (EMRK, 1950) jämte tilläggsprotokoll i främsta rummet; dess harmoniserande verkan på medlemsstaternas rättsordningar hänför sig i väsentlig mån till straffprocessrätten.²⁶

Det grövsta artilleriet som den internationella straffrätten kan ta till består av åtgärder som direkt grundar sig på internationell sedvane-rätt med anledning av folkrättsbrott. Problemet har varit avsaknaden av ett internationellt verkställighetsmaskineri. Sedan krigsförbrytarprocesserna i Nürnberg och Tokyo efter andra världskriget håller den första motsvarande ad hoc-tribunalen först nu på att inrättas, och detta för att behandla folkrättsbrott begångna på det forna Jugoslaviens territorium. Denna domstol har inrättats enligt ett undantagsförfarande med stöd av kapitel 7 i FN:s grundstadga, dvs. som inskrivande i händelse av hot mot freden eller fredsbrott eller angreppshandlingar, och således är bl.a. Finland som medlemsstat av FN för-

---

²³ Se Reg.prop. 61/1993 rd. Ett annat fördrag som påverkat denna proposition — liksom också reg.prop. 180/1992 rd. med förslag till revidering av stadgandena om narkotikabrott — är Europarådskonventionen om döljande, rannsakan, beslag och förverkande av genom brott åtkommen nytta, dvs. den s.k. konfiskationskonventionen (1990).

²⁴ Finland har ratificerat konventionerna redan innan anslutningen till ER, liksom också det andra tilläggsprotokollet om utlämning för brott och tilläggsprotokollet om inbördes rättshjälp.

²⁵ Om denna se Hans G. Nilsson, *The Council of Europe Laundering Convention: A Recent Example of a Developing International Criminal Law*. I *Principles and Procedures for a New Transnational Criminal Law*, s. 457–478.

²⁶ Se allmänt Matti Pellonpää, *European ihmisoikeussopimus, Helsingfors 1991*, och särskilt om tolkningen av artikel 6 i konventionen (fair trial) s. 246–299. Om nyare finsk rättspraxis se t.ex. HD 1991:84 och 1992:73.

pliktat att ändra sin interna lagstiftning för att möjliggöra att myndigheterna i sin praxis följer tribunalens grundstadga.²⁷

Beträffande funktionsdugligheten är problemen större för den internationella straffrättsvården än för de nationella straffrättsystemen. För de senare ställs ofta ett legitimitetskrav, med vilket avses medborgarnas tilltro till systemet – att det fungerar på ett trovärdigt och godtagbart sätt (bl.a. tillräckligt effektivt, förutsebart och rättvist).²⁸ Man har till exempel ansett, att sådana förfaranden måste skapas som gör det möjligt att tala om en demokratiskt legitimerad europeisk straffrätt, för att en äkta övernationell EG-straffrätt över huvud skall kunna utvecklas.²⁹ Det finns också skäl att starkt betvivla att den internationella domstol, som inrättats för att behandla brott som begåtts i det forna Jugoslavien, till följd av bristerna i verkställighetsmaskineriet förmår fungera ens så att de av legitimiteten ställda minimikraven uppfylls.³⁰

5. Den internationella kriminalpolitikens lätta artilleri: harmonisering av lagstiftning och praxis genom människorättsstandarder och mönsterfördrag

Förutom de folkrättsligt förpliktande normerna intar också inom FN och av regionala organ – såsom Europarådet – godkända deklARATIONER, direktiv och andra dokument av rekommendationsnatur en viktig ställning. Dyliga dokument som kan hänföras till området för den ”mjuka rätten” är moraliskt och politiskt förpliktande åtminstone för de stater, som har röstat för dem. Det har varit lättare för staterna att enas om dokument av det senare slaget än att ansluta sig till rättsligt förpliktande fördrag.³¹

Sedan mitten av 1970-talet har utvecklandet av direktiv och standarder haft en framträdande roll inom FN:s kriminalpolitiska verk-

---

²⁷ Se Reg.prop. 278/1993 rd.

²⁸ Se t.ex. Lahti, NTFK 1986 s. 360.

²⁹ Se Ulrich Sieber, Europäische Einigung und Europäisches Strafrecht. Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, Vol. 103, 1991, s. 957–979 (särskilt 978).

³⁰ Se också Träskman, NTFK 1993 s. 202.

³¹ Se utförligare Allan Rosas, ”Soft law” ihmisoikeuksien lähteenä. I Rosas (red.), Oikeus, demokratia, informaatio, Helsingfors 1993, s. 66–75.

samhet, och från mitten av 1980-talet har dessutom mönsterfördrag upprättats för att tjäna som rättesnöre för medlemsstater som står i beråd att ingå bilaterala överenskommelser om internationellt samarbete i straffrättsliga ärenden. Till en början lades huvudvikten i dokumenten på uppställandet av enhetliga människorättsstandarder för straffrättsvården, medan tyngdpunkten i den senare regleringen ligger på verksamhetsmålsättningen för en global kriminalpolitik och på det internationella samarbetet i straffrättsliga ärenden.³²

Vid förnyandet av FN:s kriminalpolitiska program har frågan om direktivens och normernas roll dryftats. Härvid har man förordat en effektivare information om dem och en uppföljning av efterlevnaden av dem samt en koncentration av åtgärderna till vissa direktiv.³³

Dylika människorättsdokument — såsom FN:s minimiregler för fångvården — har i Finland konstaterats ha en s.k. standardinverkan på tillämpningen av de normer som i den inhemska rättsordningen ger rum för tolkning.³⁴

6. Regionaliseringen av den internationella straffrätten

Tyngdpunkten i utvecklingen av den internationella straffrätten ligger uppenbarligen också i fortsättningen på samarbetet mellan staterna. Vid Helsingfors-kollokviet som nämndes i början rekommenderades uttryckligen en effektivisering av det regionala samarbetet såväl genom officiella som inofficiella åtgärder. Multinationella, regionala samarbetsfördrag har enligt rekommendationen prioritet framom bilaterala överenskommelser, trots att man särskilt i länder med en common law-tradition starkt stöder sig på de senare. Sådana länder — såsom Förenta staterna och Kanada — har visserligen helt generellt deltagit mindre i regionalt samarbete än länderna i Europa.

³² Se Raimo Lahti, Vankeinhoidon vähimmäissäännöt ihmisoikeusnormistona. Uusi kriminaalihuolto 1/1988 s. 21–26.

³³ Se Matti Joutsen, Report on the Second Session of the United Nations Commission on Crime Prevention and Criminal Justice (HEUNI, 1993). Särskild uppmärksamhet skulle riktas på minimireglerna för fångvården, förhållningsreglerna för polismyndigheterna, deklarationen om grundprinciperna för garanterande av rättvisa för offer för brott och maktmissbruk samt grundprinciperna för domarnas oavhängighet.

³⁴ Se Martin Scheinin, Ihmisoikeudet Suomen oikeudessa, Jyväskylä 1991, s. 271–272 jämte hänvisningar.

De europeiska organisationernas roll inom det regionala straffrätts-samarbetet håller på att förändras. ER:s medlemsantal stiger och den tidigare homogeniteten minskar. Denna utveckling kan medföra att det uppstår flera smärre statsgrupperingar för att handha den effektiva skötseln av en viss typ av angelägenheter (såsom polis- eller narkotikasamarbetet och gränskontrollen).

Diskussionerna vid kollokviet om harmoniseringen av straff- och straffprocessrätten resulterade i ett ställningstagande, där man konstaterade att detta syfte visserligen kunde tänkas befrämja samarbetet i straffrättsliga ärenden, men att det inte borde ställas som villkor för ett multilateralt regionalt samarbete. Det har visat sig svårt att uppnå målsättningen med förenhetligade straffrättssystem, till och med för de nordiska länderna, oaktat dessa stöder sig på en gemensam rätts-tradition och idkar en mångfald av rättsligt samarbete samt har flera likheter i sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling. Det nordiska samarbetet fungerar emellertid bra, och detta garanteras av ett starkt inbördes förtroende (som väsentligen stöder sig på de nyss nämnda omständigheterna). Det här förtroendeförhållandet förklarar också varför de nordiska länderna har avstått från vissa traditionella begränsningar i det straffrättsliga samarbetet, såsom kravet på dubbel straffbarhet.³⁵

Vid kollokviet fäste man kritiskt uppmärksamhet på den omständigheten att den demokratiska kontrollen har fungerat dåligt vid beredningen av bl.a. straffrättsliga statsfördrag. Som exempel nämndes de s.k. Schengen-överenskommelserna (1985, 1990), som reglerar det successiva upphörandet av gränskontrollen mellan fördragsstaterna och den konkretiserande verkställigheten därav.

Man ansåg att samarbetet beträffande polissektorn och annan praxis lätt faller utanför räckvidden för fördragen och de nationella lagarna, eftersom detta inte definierats täckande i fördragen eller fördragsbestämmelserna inte är tillräckligt kända. Som lösning av problemet rekommenderades att det officiella och inofficiella samarbetet på verkställighetsnivån bringas under rättslig kontroll, även om en effektivisering av forskning, utbildning och information också är viktig. — I Finland torde stiftandet av en enhetlig lag om internatio-

---

³⁵ Se närmare Raimo Lahti, *Sub-Regional Co-operation in Criminal Matters: The Experience of the Nordic Countries. I Principles and Procedures for a New Transnational Criminal Law*, s. 305–310.

nell rättshjälp i straffrättsliga ärenden verka i den rekommenderade riktningen.³⁶

När man i samarbetet i straffrättsliga ärenden försöker utvidga kretsen av fördragsparter, är det allt viktigare att förutse uppkomsten av möjliga tvister och att införa ett förfarande för lösandet av dem. På motsvarande sätt skall man vid utarbetandet av fördrag beakta den möjligheten att en eller flera fördragsparter önskar avbryta eller upphöra med tillämpningen av fördraget på sådana grunder som den internationella fördragsrätten godkänner. Det är skäl att på olika sätt minimera reservationer till fördrag. Att man tillåtit ett flertal reservationer har främjat uppkomsten av dåligt fungerande fördrag.

7. Skyddet av mänskliga rättigheter i samarbetet i straffrättsliga ärenden

Ett effektiviserat samarbete i straffrättsliga ärenden bör anknytas till en förbättring av individens ställning och av skyddet av de mänskliga rättigheterna genom olika internationella och nationella åtgärder. Praxis varierar fortfarande rätt mycket i olika stater, trots att betydelsen av skyddet av de mänskliga rättigheterna erkänns i en allt större utsträckning.

Man har till exempel i Finland i samband med beredningen av lagstiftningen om utlämning för brott och senast om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden fäst en allt större uppmärksamhet på människorättsprinciper och humanitära synpunkter. I rättshjälpslagen föreslås ett stadgande som innebär ett absolut förbud mot rättshjälp, bl.a. då den strider mot principerna för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.³⁷

Den Europeiska människorättsdomstolens avgörande i fallet Soering (7.7.1989, A 161), fick stor uppmärksamhet vid kollokviet och det bedömdes som epokgörande. I avgörandet ansåg domstolen att Storbritannien hade kränkt artikel 3 i Europeiska människorättskonventionen, om Soering hade utlämnats till Förenta Staterna, där han hade hamnat i s.k. death row och således blivit omänskligt behandlad.

³⁶ Se Reg.prop. 61/1993 rd., där huvudsyftet visserligen är en effektiviserad rättshjälp.

³⁷ Reg.prop. 61/1993 rd., 12 § i lagförslaget.

Kollokviet beslöt rekommendera att människorättsförpliktelseerna skall ges företräde framom andra fördragsförpliktelser i en konflikt-situation. Staterna borde sträva till att granska de fördrag som redan existerar i det internationella samarbetet i straffrättsliga ärenden, för att hindra att dylika konflikter uppstår. Å andra sidan skall man vid ingåendet av nya fördrag utesluta att sådana förpliktelser uppkommer som innebär en konflikt med grundläggande mänskliga rättigheter. Sådana är speciellt rätten att inte bli utsatt för tortyr, diskriminering, arbiträr avrättning eller arbiträr expropriation eller en sådan straff-process, som inte uppfyller de allmänt erkända principerna för en rättvis rättegång (fair trial).

Tanken att individens rättigheter i det internationella samarbetet i straffrättsliga ärenden skall omfattas av den internationella fördrags-regleringen vann stöd vid kollokviet. Rättigheterna kunde beaktas bättre i fördrag som reglerar detta samarbete än genom att anteckna dem i redan existerande internationella människorättskonventioner. Åsikterna gick kraftigt i sär om frågan, huruvida och på vilket sätt individen skall garanteras en rätt att få sin samarbets-sak underkastad internationell rättslig kontroll. Möjliga medel är en utvidgad behörighet för de organ som handhar övervakningen av de internationella människorättskonventionerna, olika förfaringssätt vid avgörandet av tvister stater emellan (såsom skiljeförfarande eller att tvisten underställs Internationella domstolen) eller hänskjutande av saken till en internationell brottmålsdomstol som eventuellt inrättas.